

ר' שניאור זלמן אש (בהגיעו לגיל השבעים וחמש)

ר' שניאור זלמן אש ורעיתו ליליען הם ידידי הילד המקופח שהעולם ותאוונותיו פגעו בו לרעה. הוא ורעיתו יסרו, זה שנים רבות, מחנה קיץ לילדים עניים, יתומים ועוזבים, היוצאים לשברעות אחדים לגאות שדה ליהנות מהדר היער והכרמל ומכלים זמנם באוויר צח ורענן מתוך שעשועים ומשחקים. עזרתם של אש ורעיתו פרושה גם לילדים בארץ ישראל. הם תומכים בבתי ספר אחדים של ילדים מפגרים.

מר שניאור זלמן אש הוא איש הספר ועינו צופיה לכל המתרחש בספרותנו. ספר חדש שיופיע בשוק תמצאהו בספרייה הפרטית שלו. עוקב הוא בחיבה אחרי כל שיר חדש, או סיפור וסופר חדש הנראה באופק ספרותנו בארץ ישראל. הוא מתכתב עם סופרים שונים יהיה עימם בקשר מכתבים עם המשוררים הגדולים יעקב כהן ושמעוני ז"ל.

חיבתו לספרות העברית עוררתו למשוך בעט סופרים. הוא כתב שירים מקוריים ועסק גם בתרגום שירים רוסיים של לרמנטוב וכו'. מר אש ערך גם מסות על סופרים שונים הכתובות בטוב טעם, בסגנון נאה ונעים ובבהירות יתירה. מלבד מסות ושירים פירסם ר' שניאור זלמן אש מסה בעלת איכות על "הנבואה והנביא" שבה חותר לעמוד על רוחה של הנבואה ועל מהותו של הנביא. הוא מזהה את הנבואה עם רוח השירה המפעמת בלב משוררים גדולים. רוח אחת, סובר מר אש, רוח של חוון והגות פועלת ותוססת ברוק הנביא ובלבו של המשורר. השירה והנבואה לפי דעתו נאצלו ממקור עליון אחד.

מטבעו הוא ר' שניאור זלמן אש ער לכל הנעשה והמתרחש בעולם ישראל. הוא רוחש אהבה למפעלי חינוך, תרבות ואמנות. כל ענין יהודי עומד ברום עולמו.

בימים אלו מלאו למר אש שבעים וחמש שנים. חייו מלאים מעשים טובים כרימון. יזכה לשנים רבות ויראה בטוב, בחברת רעיתו ליליען, אשר ימצא את ישראל בארצו ובתפוצותיו.

א. דבשוני

טעמו של אדם וסגולות נפשו משתקפים באורח חייו וביחוד במעשיו. המעשים מספרים את כבודו של האדם, את חיבתו לבריות ואהבתו לעמו. ר' שניאור זלמן אש שליטי"א הנכנס עכשיו לשער הזיקנה והשיבה חונן ברוח נדיבה, בלב אהב ומרגיש, שמשאו ומתנו עם הבריות בשלום. במישור ובנחת. יש לו ולרעיתו, זוכה שיהי עזר כנגדו, יד ושם במפעלים שונים בארץ ישראל ובאמריקה.

מטבעו הוא ר' שניאור זלמן אש "חובר חבר", איש רעים האוהב להשתעשע בשיחתם של חכמים. יודע הוא כיצד "להמתיק סוד" שהרי חונן בחוש הקשבה ותגובה, ערוח. שהן סם חיים לשיחה נאה. חבריו, מכריו ומיודעיו הם "ערב-רב" של חכמים, מורים, סופרים, עסקנים וכן גם סוחרים ובעלי תעשייה. ר' שניאור זלמן אש חובב את בעלי המעשה ואת בעלי המחשבה כאחו ומוצא בכלם קורת רוח.

חיבה יתירה מחבב ר' שניאור זלמן אש את אנשי התרבות, בעלי שאר רוח. הוא מוקיר רבון ומתחמם לאורם. חיבתו כרוכה לא בדברים ובידיעות בלבד אלא במעשים ממש. בעזרה חומרית. רגיל הוא לומר שתלמידי חכמים אם אינם מרבים שלום בעולם-חכמה הם מרבים בעולם וגורמים הנאה ונחת רוח ומאירים את עיניהם של הבריות בתורה ובמדעי היהדות.

החכם, סובר ר' שניאור זלמן אש, עושה שירות לבריות והננה לעולם הילכך הכל חייבים להיות עזר כנגדו.

מטעם זה מרבה מר אש לעזור לחכמים, סופרים ומשוררים בהוצאת ספריהם לאור. מצודתו, בתחום זה, פרושה על ארץ רבה, אמריקה וארץ ישראל. מאמין הוא שאמריקה עתידה ליצור מרכז לתרבות ישראל שישאב חיוניות רבה מן המרכז התרבותי בארץ ישראל.

ארץ ישראל היא לב חייו של ר' שניאור זלמן אש ורעיתו ליליען. הוא תורם כיד רחבה במפעלים תרבותיים, תורניים וציבוריים בארץ, מחוץ לתרומותיו לקרנות והמגביות "הרשמיות" השונות שידו רבה בהן.